

OCHRONA ŚRODOWISKA I PRZYRODY, ROLNICTWO, LEŚNICTWO, RYBACTWO, GOSPODARKA WODNA

Kompetencje z zakresu ochrony środowiska realizowane są przez Powiat Gliwicki w kilku obszarach tematycznych. Stąd też opieranie się przy podejmowaniu decyzji na rozległych podstawach prawnych. Zakres tematyczny realizowanych zagadnień obejmuje przede wszystkim kwestie regulacji administracyjnej możliwych oddziaływań na środowisko w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej lub innym użytkowaniem terenu. Pozostałe zakresy tematyczne to regulacja emisji, w tym ochrony powietrza i handlu emisjami, gospodarki odpadami, ochrony przed hałasem i wibracjami oraz polami elektromagnetycznymi, zagadnienia gospodarki wodnej (nadzoru i kontroli nad działalnością spółek wodnych), ochrony gruntów rolnych i leśnych, gospodarki leśnej, wybrane zagadnienia z zakresu ochrony przyrody, oraz w mniejszej skali gospodarki łowieckiej, rybactwa śródlądowego i geologii (przypisane Geologowi Powiatowemu).

Całościową charakterystykę powiatu gliwickiego od strony zagadnień ochrony środowiska, a także odniesienia do programów i strategii krajowych i polityk europejskich można znaleźć w ramowym Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gliwickiego na lata 2022-2026 z perspektywą do roku 2030. Dla potrzeb niniejszego obszaru zostanie przytoczona jedynie charakterystyka klimatyczna (pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych), problemy z gospodarką odpadami i gospodarką wodno-ściekową oraz dziedzictwo zanieczyszczeń przemysłowych.

Klimat powiatu gliwickiego charakteryzuje się stosunkowo wysoką średnią temperaturą roczną, krótkotrwałą zimą, wczesną i wilgotną wiosną i ciepłym latem. Obszar ten odznacza się częstym panowaniem ciszy w powietrzu i rzadkością silnych wiatrów, wiatry wieją głównie z kierunku zachodniego. Wilgotność powietrza jest dość duża, dlatego często pojawiają się mgły. Najwyższe usłonecznienie rzeczywiste wynosi ponad 200 godzin, co stanowi najwyższą wartość w województwie śląskim. Średnia temperatura wynosi +7°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, najchłodniejszym styczeń. Opady kształtują się w granicach 600-800 mm rocznie.

Poza czynnikami naturalnymi, ważnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się klimatu powiatu gliwickiego i całego województwa śląskiego jest działalność gospodarcza człowieka. Zagrożeniem dla środowiska naturalnego w obrębie powiatu jest nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na terenach sąsiednich w górnych biegach rzek Kłodnicy i Rudy, nieuporządkowany ruch turystyczny w obrębie głównych centrów rekreacyjnych oraz nieuporządkowany system depozycji odpadów przywożonych przez turystów i mieszkańców. Znaczenie przemysłu jako głównego źródła zanieczyszczeń w środowisku odznacza się spadkowym oddziaływaniem. Do emisji zanieczyszczeń przyczyniają się również składowiska przemysłowe – w szczególności odpadów pogórnich, które powodują zaburzenia hydrologiczne, są stałym emitorem zanieczyszczeń

pyłowych, bywają źródłem zanieczyszczeń radiologicznych oraz są elementem zmian w krajobrazie.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w powiecie gliwickim w 2022 został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gliwickiego na lata 2022-2026 z perspektywą do roku 2030”. Poprzedni dokument opracowany został w 2018 r.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu Ochrony Środowiska jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Realizacja zadań zaproponowanych w Programie przyczyni się do:

- poprawy warunków życia i zdrowia mieszkańców poprzez: zmniejszenie niskiej emisji (wymiany kotłów, remonty i modernizacje dróg),
- zmniejszenie zrzutu surowych ścieków do rzek i potoków poprzez rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej,
- poprawy komfortu i zdrowia mieszkańców dzięki dostępowi do dobrej jakości wody do picia w wyniku budowy sieci wodociągowej,
- udrożnienia ruchu komunikacyjnego poprzez rozbudowę i modernizacji układu komunikacyjnego powiatu,
- poprawy warunków życia mieszkańców dzięki większemu dostępowi do sieci gazowej i elektroenergetycznej,
- zmniejszenia uciążliwości działalności gospodarczych dzięki kontrolom i egzekwowaniu wydawanych decyzji administracyjnych,
- zwiększenia atrakcyjności powiatu poprzez usunięcie wyrobów zawierających azbest,
- powiększenia powierzchni terenów rekreacyjnych,
- zwiększenia atrakcyjności walorów turystycznych dzięki sprzątnięciu, oznakowaniu i tworzeniu infrastruktury na szlakach turystycznych, a przy tym zwiększenia zainteresowania aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego,
- stałej dbałości o stan środowiska dzięki bieżącym inwestycjom w dziedzinie ochrony środowiska i rozbudowie infrastruktury,
- cyklicznie i okresowo realizowanym działaniom edukacyjno-informacyjno-promocyjnym na obszarze wszystkich gmin należących do powiatu,
- a także ogólnej poprawy jakości walorów środowiskowych powiatu gliwickiego.

Gospodarka wodnościekowa w gminach Powiatu Gliwickiego

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy.

Odpady i Rekultywacja

Zlokalizowane na terenie Powiatu Gliwickiego składowiska odpadów:

- **Centralne Składowisko Odpadów Górniczych w Knurowie** zaliczane jest do obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zlokalizowane jest na terenach byłych intensywnych osiadań terenu w tym zalewisk (już zasypanych). Na jego terenie unieszkodliwiane są odpady o kodach 010102, 010412, 010481 . Pojemność całkowita wynosi 77 000 000 m³
(dane z Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022)
- **Składowisko Odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzielonym sektorem III dla składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz Instalacji Komunalnej** znajdujące się przy ul. Szybowej 44 w Knurowie. Zarządzającym składowiskiem jest PreZero Recycling Południe sp. z o.o. Na terenie sektora odpadów azbestowych gromadzone są odpadowe materiały zawierające azbest, w przeważającej części usuwane wyroby budowlane zawierające azbest. Głównym profilem działalności spółki jest gospodarka odpadami w zakresie: mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów, odzysku surowców wtórnych, unieszkodliwiania odpadów komunalnych, przemysłowych i azbestowych oraz transportu odpadów. 3 782 732 m³ pojemność całkowita, 2 067 329 m³ pojemność wypełniona, 1 715 403 m³ pojemność pozostała.

Wg stanu na 31.12.2014 r. (dane pochodzą ze strony internetowej PreZero Recycling Południe oraz „Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”).
- **Składowisko odpadów niebezpiecznych pogalwanicznych Smolnica w Trachach** administrowane obecnie przez BUMAR ŁABĘDY S.A., przeznaczone do zamknięcia. Decyzjami Marszałka Województwa Śląskiego z roku 2019 wyrażono zgodę zarządzającemu składowiskiem Zakładowi Galwanicznemu „Łabędy” sp. z o.o. w likwidacji na zamknięcie składowiska odpadów poneutralizacyjnych „Smolnica” koło Trach oraz zatwierdzono instrukcję prowadzenia ww. składowiska odpadów poneutralizacyjnych. W 2020 roku Marszałek Województwa Śląskiego przeniósł prawa i obowiązki wynikające z decyzji dot. zamknięcia na Zakłady Mechaniczne „BUMAR-ŁABĘDY” S.A. Planowany termin zakończenia rekultywacji składowiska przewiduje się na 31 grudnia 2023 r.
- **Składowisko odpadów komunalnych w Pyskowicach** – zamknięte, w fazie poeksploatacyjnej.

Tereny rekultywowane z wykorzystaniem odpadów na terenie powiatu:

- **Rejon ulic Lignozy-Jagielnia-Zwycięstwa w Knurowie (tzw. obszar Jagielnia)** obejmuje zagospodarowywane/rekultywowane tereny osiadań górniczych o pow. ok. 67,31 ha. Rekultywacja prowadzona jest na podstawie decyzji starosty w sprawach rekultywacji i zagospodarowania.
- **Rejon ulic Ligonia-Korfantego w Knurowie** (tzw. obszar Korfanty) obejmuje zagospodarowywane/rekultywowane tereny osiadań górniczych o pow. ok. 41,35 ha. Rekultywacja prowadzona jest na podstawie decyzji starosty w sprawach rekultywacji i zagospodarowania.
- **Obszar Bierawka I w Knurowie** obejmuje zagospodarowywane/rekultywowane tereny osiadań górniczych o pow. ok. 20,6 ha. Rekultywacja prowadzona jest na podstawie decyzji starosty w sprawach rekultywacji i zagospodarowania.
- **Wypełnianie odpadami Wyrobisko popiaskowego w Chechle, w gminie Rudziniec – obejmuje** Dla terenu o pow. 6,92 ha ustalono docelowy kierunek rolny rekultywacji na podstawie decyzji starosty w sprawach rekultywacji i zagospodarowania.
- **Tereny Byłego składowiska odpadów pogórnich Smolnica w Trachach.** Starosta Mikołowski na przedmiotowym terenie prowadzi postępowanie administracyjne w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia Starosty Mikołowskiego z dnia 23 sierpnia 2017 roku znak: MNO.6233.11.2017JK na przetwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne na terenie Zwałowiska Smolnica w miejscowości Trachy.

WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST NA TERENIE POWIATU

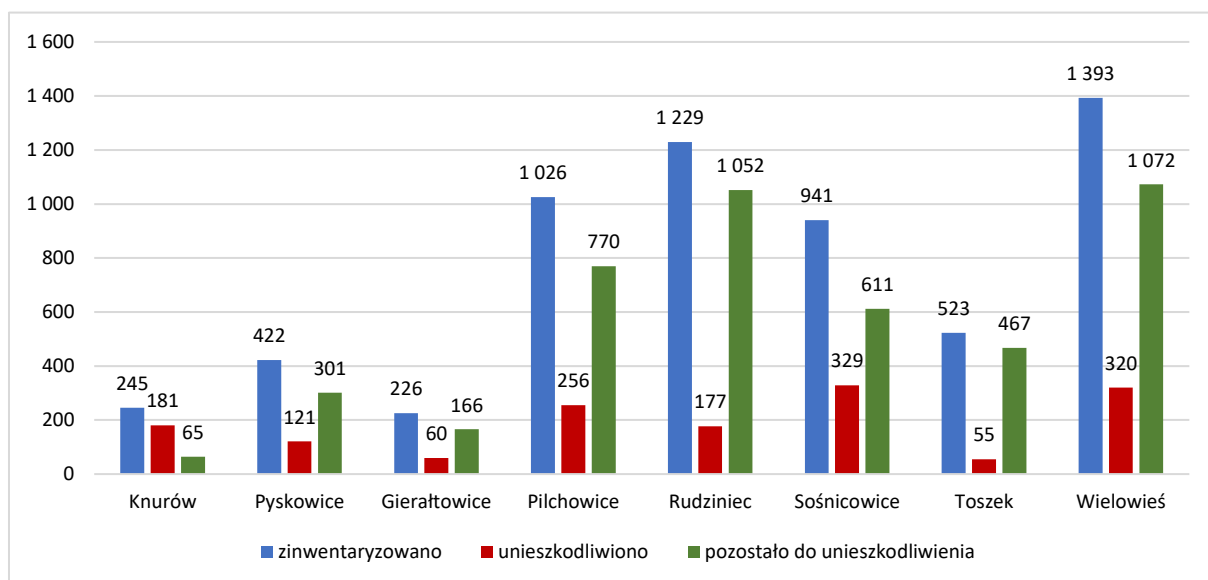
Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

Tabela 1. Ilość wyrobów zawierających azbest w gminach powiatu gliwickiego (kg)

Gmina	Zinwentaryzowane	Unieszkodliwione	Pozostałe do unieszkodliwienia
Knurów	245 471	180 962	64 509
Pyskowice	421 907	121 122	300 785
Gierałtówice	225 916	59 941	165 975
Pilchowice	1 025 572	255 552	770 020
Rudziniec	1 229 015	177 429	1 051 586
Sośnicowice	940 517	329 089	611 428
Toszek	522 597	55 122	467 475
Wielowieś	1 392 709	320 215	1 072 494
Razem	6 003 704	1 499 432	4 504 272

Źródło: dane z gmin oraz www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 10.05.2022 r.

Źródło: dane z gmin oraz www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 10.05.2022 r.

ROLNICTWO

Na obszarze powiatu głównie występują gleby bielcowe i rdzawe (klasy VI a i b, V i VI), brunatne właściwe (klasy IIIa i IIIb), rędziny w obrębie garbów triasowych (klasy III a i b, IVa), w dolinach rzecznych – mady (klasy II, IIIa) i gleby oglejone (klasy IVb, V) oraz wzrastająca ilość gleb antropogenicznych (klasy V). Większość gleb zalicza się do kompleksu żyniego bardzo dobrego oraz pszennego dobrego, co sprzyja przydatności rolniczej.

Północny obszar powiatu zbudowany jest z piasków, żwirów, glin oraz lessów. Środkowa część pokryta jest glebami o stosunkowo niskich klasach bonitacyjnych, natomiast południowa

część zbudowana jest z piasków, żwirów, glin oraz gleb bielicowych i płowych, które odznaczają się niewielką przydatnością rolniczą.

Kompetencje powiatowe w zakresie rolnictwa, które wykonuje starosta, wynikają z przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* i obejmują przede wszystkim sprawy wyłączania gruntów z produkcji rolniczej.

LEŚNICTWO

Podstawowym dokumentem określającym zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa jest uproszczony plan urządzenia lasu (UPUL), natomiast dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha sporządzane są inwentaryzacje stanu lasu (ISL), stanowiące podstawę do określania zadań z zakresu gospodarki leśnej w drodze decyzji wydawanej przez starostę.

Typowe zadania z zakresu leśnictwa stanowią:

- wydawanie zaświadczeń o objęciu gruntu uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją starosty wydaną na podstawie inwentaryzacji stanu lasu;
- wydawanie decyzji ustalających zadania z zakresu gospodarki leśnej dla lasu nieposiadającego uproszczonego planu urządzenia lasu, wydawanie zaświadczenia z zakresu ustawy o lasach.

ENERGIA ODNAWIALNA

Klaster Energii „Przyjazna Energia w Powiecie Gliwickim”

W styczniu 2022 odbyło się posiedzenie Rady Klastra Przyjazna energia w Powiecie Gliwickim. Powiat Gliwicki posiada w ww. Radzie trzech przedstawicieli. Podczas styczniowego spotkania dokonano wyboru na nową kadencję Prezydium Rady Klastra wraz z Przewodniczącym, oraz Komitetu Sterującego Klastra Energii PEPG. Starosta Gliwicki został wybrany na członka Rady Klastra Energii PEPG, Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa został wybrany na członka Komitetu Sterującego Klastra Energii PEPG. Związek Powiatowo – Gminny „Śląska Energia”

SPÓŁKI WODNE

Zakres działań obejmuje wybrane zagadnienia z zakresu gospodarki wodnej (nadzoru i kontroli nad działalnością spółek wodnych). Ma miejsce także bezpośrednie wsparcie w postaci dotacji dla spółek wodnych.

Rada Powiatu Gliwickiego przyjęła zasady udzielania spółkom wodnym dotacji celowej na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych oraz na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji z budżetu Powiatu Gliwickiego, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonania zadań.

RYBACTWO

Działalność Powiatu dotyczy także regulowania niektórych zagadnień z zakresu rybactwa śródlądowego.

Zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. *o rybactwie śródlądowym*, kartę wędkarską oraz kartę łowiectwa podwodnego wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania zainteresowanej osoby, która złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin ze znajomości zasad i warunków ochrony i połowu ryb przed komisją egzaminacyjną, o której mowa w ust. 7a. Z obowiązku składania egzaminu są zwolnione osoby posiadające średnie, średnie branżowe lub wyższe wykształcenie z zakresu rybactwa.

Działalność Powiatu dotyczy także regulowania niektórych zagadnień z zakresu rybactwa śródlądowego.

Zgodnie z ustawą z dnia 18 kwietnia 1985 r. *o rybactwie śródlądowym*, kartę wędkarską oraz kartę łowiectwa podwodnego wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania zainteresowanej osoby, która złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin ze znajomości zasad i warunków ochrony i połowu ryb przed komisją egzaminacyjną.

Ilość wydanych kart wędkarskich

- 2022r. – 159
- 2021r. – 168
- 2020r. – 174

Legitymacje Społecznej Straży Rybackiej

Prolongata

- 2022r. – 22
- 2021r. – 27

Nowe legitymacje Społecznej Straży Rybackiej

- 2022r. – 12
- 2021r. – 4

Tabela2. Ilość wydanych kart wędkarskich w 2021

Powiat	Bieruńsko-Lędzki	Gliwicki	Tarnogórski	Wodzisławski
Karty wędkarskie		168	193	337
Legitymacje		Nowe 4 Prolongata 27		
Łącznie	141			

Zgodnie z ustawą z dnia 18 kwietnia 1985 r. *o rybactwie śródlądowym* oraz rozporządzeniem Nr 2 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 12 marca 2004 r. w sprawie ustanowienia obwodów rybackich po rozpatrzeniu wniosku Okręgu

Polskiego Związku Wędkarskiego w Katowicach Starosta Gliwicki w 2022r. wydał zezwolenie na ustawianie sieciowych rybackich narzędzi połowowych na wodach śródlądowych żeglownych na szlaku żeglownym w ramach odłowu kontrolnego na Kanale Gliwickim.

ŁOWIECTWO

Starosta (wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej) wydierżawia obwody łowieckie polne zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. *Prawo łowieckie*. Przedmiotowe obwody wydierżawia się kołom łowieckim, na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego, po zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej.

W 2022r. na podstawie: ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 października 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania czynszu dzierżawnego oraz udziału dzierżawców obwodów łowieckich w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną Starosta Gliwicki zawarł 7 umów dzierżawy obwodów łowieckich polnych na okres od 1 kwietnia 2022r. do 31 marca 2032r.

Tabela 3. Umowy dzierżawy obwodów łowieckich polnych

nr obwodu łowieckiego polnego	Nazwa koła łowieckiego	Gmina /Nadleśnictwo	Powierzchnia użytkowa
Nr 104	Koło łowieckie „Knieja 3” Gliwice	N. Rudziniec N. Brynek N. Zawadzkie Gm. Toszek Gm. Wielowieś Gm. Krupski Młyn Gm. Tworóg Gm. Zbrostawice	1 ha 1887 ha 390 ha 213 ha 4771 ha 23 ha 934 ha 35 ha
Nr 107	Koło łowieckie „Cietrzew” Toszek	N. Rudziniec Gm. Pyskowice Gm. Rudziniec Gm. Toszek Gm. Wielowieś	1330 ha 317 ha 505 ha 2987 ha 322 ha
Nr 115	Koło łowieckie „JELEŃ” Zabrze	N. Brynek N. Rudziniec Gm. Pyskowice Gm. Rudziniec Gm. Toszek M. Gliwice	282 ha 72 ha 1373 ha 1449 ha 10 ha 831 ha
Nr 124	Koło łowieckie „DARZ BÓR” Gliwice	N. Rudziniec Gm. Rudziniec Gm. Sośnicowice M. Gliwice	2425 ha 220 ha 1325 ha 1001 ha
Nr 131	Koło łowieckie „BÓR” w Rudzie Śląskiej	N. Katowice N. Rybnik	1022 ha 187 ha

		Gm. Gierałtowiec M. Ruda Śląska M. Zabrze Gm. Mikołów Gm. Ornontowice	1328 ha 80 ha 105 ha 672 ha 99 ha
Nr 132	Koło Łowieckie „CYRANKA” w Knurowie	N. Rybnik Gm. Gierałtowiec Gm. Knurów Gm. Pilchowice M. Gliwice Gm. Czerwionka-Leszczyny	799 ha 388 ha 354 ha 174 ha 910 ha 135 ha
Nr 133	Koło Łowieckie „ŻBIK” Zabrze	N. Rybnik N. Rudziniec Gm. Pilchowice Gm. Sośnicowice M. Gliwice	521 ha 1 ha 1526 ha 288 ha 1216 ha

Zgodnie z ustawą dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (w przypadku szczególnego zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej przez zwierzynę, starosta, w porozumieniu z Polskim Związkiem Łowieckim, może wydać decyzję o odłowie, odłowie wraz z uśmierceniem lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny.

Na terenie miasta Knurów mieszkańcy zaobserwowali wzmożoną aktywność dzików, które zaczęły bytować w zamieszkałych obszarach gminy Knurów i powodują straty mienia komunalnego, niszczą infrastrukturę miejską, pobocza dróg.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego Starosta Gliwicki wydał decyzję o przeprowadzeniu odstrzału redukcyjnego 30 sztuk zwierzyny z gatunku dzik (*Sus scrofa*) w granicach administracyjnych Miasta Knurów na obszarze obwodu łowieckiego numer 13 oraz ustalił warunki jego przeprowadzenia.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Zakres działań w ramach edukacji ekologicznej:

- organizacja konkursów, wydarzeń, konferencji, wykładów i warsztatów związanych z edukacją ekologiczną,
- informowanie i doradztwo ekologiczne (ochrona środowiska, jakość powietrza, emisje, gospodarowanie odpadami, woda i ścieki, odnawialne źródła energii).